

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

קרן אורה

דף כ"ט. גמרא ר' יוסי בר חנינא אמר ר"ל כדי לחנכו במצות. ולפ"ז משמע דאינו מדירו אלא בשעה שהגיע לחינוך. וכ"כ התו"ט ז"ל בריש פ' כהן גדול (מ"א) אפילו לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר היינו ג"כ בשעה שהגיע לחינוך. אבל קודם לכן לאו בר שמירה הוא ע"ש. אבל בירושלמי בשמעתין (ה"ו) ובפ' כהן גדול (סוף ה"א) מבואר להדיא דיכול להדירו מרחם. ושיטת הירושלמי בשמעתין נראה דס"ל כטעמא דר"ל דהדרת בנו אינו אלא מדרבנן כדפריך התם ר' יוסי בר חנינא היכי אכיל כהן מליקה ואפ"ה ס"ל דיכול להדירו מרחם. וכ"ש לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר. וכן משמע מדברי רש"י ז"ל בסוף מכות (כ"ב ע"א) שהבאתי לעיל וכן משמע מדברי התוס' ז"ל לעיל דף ד' ע"ב בד"ה שמשון לאו נדור כו'. ע"כ נראה דחנך זה לא דמי לשאר חינוך מצוה דצריך לחנך את הקטן לעשות איזה מצוה דלזה צריך שיגיע לכלל דעת קצת כל חד כדינו. וחינוך דהכא הוא להפרישו מן המותרות ולהקדישו לשמים בזהירות ופרישות לזה א"צ דעתו אלא על האב מוטל לשמרו מכל טומאה. וכדאשכחן גבי שמשון ושמואל שהיורם לה' מעת הולדם ובחינוך כזה הוא דאמרינן דאישי חייב לחנך ולא אשה וכן בבנו חייב לחנכו ולא בתו משום דחינוך זה אינו בדבר המחויב אלא אזהרה יתירה להרגילו בפרישות ולא חייבו אלא האב לבנו דוקא אבל לא האם והבת דנשים לאו בנות חינוך הם בזהירות ופרישות. אבל במצוה המחויבת ודאי דמחויב לחנך גם בתו וכדמשמע מהא דיומא (פ"ב ע"א) דאחד תינוק ואחד תינוקת מחנכין אותן. וכן משמע מהא

נזיר כט

עניין: חינוך לנזירות

מהר"ץ חיות

שם ואתי חינוך דרבנן ודחי הקפה דרבנן. נ"צ קשה לי קושיא חמורה מאד הנה ידענו כח ענין החינוך היינו למען שלא יהיו המלות על האדם למשא אס החיוב יתחיל צפתע פתאום מיד שנעשה גדול וקודם הזמן יהי חפשי מכל מלות. לכן השכילו חכז"ל לחנך את הקטנים צמלות טרם שהגיעו לכלל חיוב. למען יקל עליהם גם אח"כ לקיימם. אחרי שעוד קודם הזמן היו מורגלים צהם. ועי' אכן העזר צחידושו ריש פסחים לענין חינוך צמ"ע דתשציתו ע"ש. והנה עד כאן שייך חינוך רק צלותן המלות אשר מוטלין חובה על האדם. כגון מלות סוכה ולולב וכדומה. אבל ענין נדרים ונזירות אשר אינם חוב על האדם לנדור ולהזיר. דהרי אדרבה אמרו הנודר כאילו צונה צמה. ורק המלות התלוים צנדרים ונזירות כלם המה רק צתנאי אס הקדים להם הדצור צנדר או צנזירות. וכיון שאין כאן מלוא המוטלת לחובה איך נופל על זה ענין חינוך. וכי יתכן שיחנך אותו צענין אשר לא יצוא לו צודאי צעת שיגדל ואפשר שיעצרו כל שנותיו ולא יתחייב צמלות התלויים צנזירות וע"ג. והנה ראיתי צשיטה מקוצנת כאן שהציה צסם הר"ר עזריאל. ע"ז כדי לחנכו משום דנדרים סייג לפרישות ע"כ. ואולי התעורר צזה ותי' דמלות חינוך נופל כאן שירגיל עצמו צמדות ההסתפקות כשיגדל: [מהר"ץ חיות]

חידושי רבי ראובן סוכה סוף סי' א'

מלות חינוך שעליו. ול"ל שחיוב החינוך שעל האב צצנו היינו שעשאוהו כמותו שיהי' כמו כצן לענין חינוך מלות, דהא משמע שהוא נענש על חטאי כצן מדמצרכין צרוך שפטרני מעצשו של זה, וכמו לפנין פדיון שעיקר המלוא היא על כצן והאצ צמקומו לשלם חובו כמו שכתב רבינו"ש סי' קלא וכמו שהאצ צריך להתענות צצביל צמו הצכור צערצ פסח, ומשום שעשאוהו כמותו משו"כ יכול להדירו צנזיר אבל זה כדון חינוך אלא צאצ צצנו וכמו שצמנינו מלות כצן על האב גם מן התורה אבל אחרים אפילו לשיטת החוס' צצצח אין עליהם אלא מלוא לחנכו אבל אינם כמותו שיוכלו להדירו צנזיר. וכ"ע נמי צמלות

מנחת חינוך מצוה רסד, לד

ושמעתי צסם חכם אחרים^ט שכתב דאפשר דאין חייב צחינוך אלא מלוא החיובים כגון תפילין וציצים והדומה, כי לכשיגדיל יהיה צריך לזה על כן מחנכין אותו כדי להרגיל אותו בגלותו, אבל אצילות דאפשר שלא יתרמי ליה לכשיגדיל הוה צמינא דאינו חייב צחינוך^ס, על כן כתבו צסם הר"י"ץ גיאות דמ"מ חייב צחינוך והוא דחוק^{סא}. וגם צש"ס דנזיר כ"ח ע"צ דאצ מדיר אס צנו צנזיר מטעם חינוך עי"ש, ור' יוחנן לא פליג אלא דקוצר הלכה למשה מסיני היא, אף דאין מלוא חיובים ואפשר דלא יצוא לזה, וגם אדרבה קצת עצירה היא דחוטא קרייה רחמנא [נזיר י"ט ע"א], וטוב אשר לא תדור וקהלת ה', ד', ועי"ש צש"ס כ"ט ע"א דאפילו צנדרים החינוך הוא מלוא

